

Izšla vsak četrtek in velja za poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrta leta 8 Din. Izven Jugoslavije 04 Din. Naročnina se pošlje na upravnništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema koroščno, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglaševane primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštne proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

39. številka.

Maribor, dne 29. septembra 1927.

61. letnik.

Po volitvah delo.

Poslanci, ki jih je pri volitvah izbralo ljudstvo, imajo dolžnost dela za ljudstvo in vse njegove stanovne. Glavno delo poslancev je zakonodajstvo. Parlament mora izdelati in izdati dobre zakone, ki so državi in narodu v korist. Pripada pa mu tudi naloga in pravica sodelovanja in nadzovanja pri državni upravi.

Da se vse to more vršiti v dobro državljanov, je predpogoj dobra in sposobna vlada, ki stoji na čelu državne uprave in koji pripada vodstvo parlamenta. Brez dobre vlade tudi najboljši parlament ne more storiti ničesar. Nasprotno dobra vlada more dvigniti parlament, ki ga strankarsko nasprotstvo in nesloga tiščita k tlom.

Nova vlada sestavljena.

Strankam, ki jim je delo za dobrobit ljudstva pri srcu, se je posrečilo sestaviti vlado. Pretekli teden se je to zgodilo. V vladi so zastopane te-le štiri stranke: radikalna, Davidovičeva demokratska stranka, Slov. ljudska stranka in bosansko-hercegovska muslimanska stranka. Tri stranke so bile zvezane med seboj že pred volitvami ter so tvorile vlado, Slovenska ljudska stranka pa je še le po volitvah vstopila v vlado, v kateri je dobila eno ministrsko mesto (ministrstvo socialne politike, ki ga bo vodil poslanec dr. Gosar) in mesto drž. podtajnika v ministrstvu prosvete, za koje je določen poslanec Fr. Smodej. Večina, s katero bo ta vlada razpolagala v parlamentu, znaša preko 200 glasov, dočim šteje opozicija le nekaj nad 90 poslancev.

Samostalno-demokratski zgarariji.

Rovarstvo in kovarstvo, hujskarija in zgararija: to je vse politično delo samostojnih demokratov. Druga ne znajo ko to. Kar so doslej v Beogradu dosegli za svojo stranko, so samo dosegli s hujskanjem in laganjem zoper Slovensko ljudsko stranko, ki je edina zakonita zastopnica slovenskega ljudstva. Škoda, ki so jo s tem prizadeli slo-

venskemu ljudstvu, je ogromna. To škodo so nameravali povečati s tem, da so hoteli preprečiti vstop naše stranke v sedanjo vlado. Porabili so vsa sredstva laži in natolcevanja proti naši stranki. Toda zaman. Ko so se napeli od samih laži, so se kakor ona žaba v basni razpočili ter obležali na tleh kot politični premaganci.

Radič — zapuščen.

»Kakor kamen na cesti — zapuščen sem jaz«: tako more sedaj Radič zapeti ob zvokih svoje tamburice, na katero kaj rad svira. Kot komandant slovenskih samostojnežev se je menda od svojih slovenskih podanikov naučil to pesem, ki se med slovenskim ljudstvom pogostokrat poje. V resnici je zapuščen kakor kamen na cesti. Noben noče pobrati tega kamna. Nobena stranka se noče združiti z Radičem. Preostaje mu še edino ljubimkanje s samostalno demokratsko stranko. Mi pa pravimo: Bilo srečno! Iz tega ljubimkanja ne bo nikdar nastal demokratični blok (zveza demokratskih strank).

Na resno delo!

Vlado čaka veliko dela. Prejšnje vlade, v katerih so kot kompanjoni bili samostalni demokratje in pa Radičevci, so vsled neprestanih kriz bile nesposobne za koristno delo. Sedanja vlada pa je na znotraj složna in utrjena ter tudi ima krepko voljo za delo. Velike naloge jo čakajo. Treba bo iz uprave pregnati korupcijo ter upravo oprostiti onih zastupljenih razmer, ki jih je povzročilo zagrizeno strankarstvo uradnikov. Uradnik mora biti sluga države, pa ne — stranke. V upravi se mora udomačiti poštenje. Enakopravnost vseh državljanov se mora izvesti tudi na davčnem polju. Zato je izenačenje davkov ena poveljnih nalog te vlade. Geslo vlade se glasi: Za red, poštenost, enakopravnost in gospodarski napredek!

Za naše fante!

Fantje po naših domovih in vsi, ki vam je skrb za naše fante pri srcu, vzemite v roke »Slovenskega Gospodarja« ter preberite to-le besedo, ki je vam namenjena!

Naši fantje — naša bodočnost!

Skrben oče in gospodar, pa blaga mati ob njegovi strani, s skrbjo, strahom in upom gledata na svoje otroke, posebno tudi na svoje sinove. Sinovi so velik zaklad v družini. Kako oče že komaj čaka, da mu sin odraste, da ga sin nadomestuje pri lažjih delih na polju, v hlevu in drugod. Z leti postaja sin močnejši in vplivnejši, oče, mati in vsa

hiša je ponosna na domačega fanta. Saj bo dedič in gospodar na domu, ali pa bo drugod poiskal svoj dom in svoje delo ter bo v ponos svojemu rojstnemu domu. Fantje so up naših domov.

Ko pridejo leta moči in dozorelosti, pokliče naše fante država. Tudi njen up, njena moč so naši fantje. Fantje zavrisnjajo in s šopkom okrašeni gredo, da dajo svoje moči na razpolago domovini. In tedaj vzraste v fantih zavest: »Ne živim le za se, moje življenje je dragoceno tudi za druge, je dragoceno za moj dom in za moje domovino!« Ko se vzbudi v fantih to spoznanje, tedaj so naši fantje v celoti — lepa bodočnost naših domov in naše domovine.

Za naše fante!

Vsi, ki imamo pred očmi naše veliko delo in vidimo dorasčajočo mladino, ki naj pristopi k našemu delu, ki ga naj nekoč tudi prevzame, da ga vodi, storimo to, da bodo naša društva in v njih Mladeniške zveze zbrale v našem krogu naše fante! Čim več bo fantov, ki bodo črpali pravo izobrazbo in značajnost iz čistih studencev katoliške prosvete, tem bolj sigurna je bodočnost naših domov, občin in držav. Vzemimo z veseljem nase skrb za naše fante! Vi fantje pa, pridite v naša društva, stopite v Mladeniške zveze, da boste res fantje, naš ponos in naša bodočnost!

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

(Konec.)

— Pusti ga, sinko! — Posadi ga na voz in pelji ga pred kapetana. Jaz imam drugod posel. Gospoda kapetana prosim, da ga ne zaslišuje, dokler ne bom z njim govoril.

— Razumem . . .

Orjak je bil na tem, da pograbi doktorja in ga tako ne se na voz.

— Ne trudite se, prijatelj! Sam grem . . . Gospoda kapetana pa lahko zagotovite, da bo imel lahek posel. Vse pri znam . . . Tajil bi tako zastoj . . . Vsega tega je ta grda ženska kriva . . . Zakaj sem jo poslušal . . .

Orjak je dal močen sunek zločincu.

— Z obratom na levo sto — pajl — eden — dva — eden — dva . . .

Malo da ni skočil iz kože od veselja . . . Kako tudi ne . . . Saj je rešil mojstrovo življenje! . . .

X.

Strup.

Krog enajstih je bilo, ko je stari izsledovalec utrujen zapustil doktorjevo stanovanje. Na obrazu in rokah so se poznali znaki strašne borbe; v vsakem udu je čutil bolest. Mučil ga je tudi silen glavobol, toda vseeno mu ni bilo žal za drzno potezo, s katero je močnega nasprotnika vrgel iz pozicije in ga prisilil, da z igro preneha.

Sedaj je vse pojasnil . . . Kdo drugi bi na njegovem mestu krenil v izsledovanju na drugo pot, potem ko je bil grbavec izpuščen, Tuzar pa se je krčevito oklepal svojega mnenja. Neomajno je ostal pri tem, da zločina ni mogel izvršiti drugi, kot Elija Berger. Napovedal je tudi, da je skrivnostno grbavčovo pismo v zvezi z umorom in ravno potem njega lahko izsledil podpihvalca. Na uspeh je bil ponosen in se je že naprej veselil srečanja s kraljevim pravnikom.

Kako ga je obdelal! — Kako je kričal nad njim! — Ko da že vidi pred seboj tega nevernega Tomaža, kako sramežljivo prosil odpuščenja za surovost . . .

Od zdravnika se je peljal v Mali Pešt. Gida Berenyi je bil še v postelji. S težavo se je dvignil in prijazno dal detektivu roko.

— No? Ali že veste kaj novega?

— Vem; zaenkrat pa še ne smem govoriti . . . Kako se počutite?

— Nekoliko bolje. Slabo izgledam, kaj ne?

— Ne bi rekel.

— Aspirin me je zelo oslabil . . . Koliko je ura?

— Dvanajst.

— Čudno! — Navadno je bil že ob desetih tu.

— Kdo?

— Hišni zdravnik: dr. Deziderij Popp.

— Ne pričakujte ga, g. Berenyi . . . Vašega bivšega zdravnika je policija aretirala.

— Aretiran je! — Oh, moj Bog! Moj Bog! Vedel sem, da pride do tega.

— Kako ste to vedeli?

— Ni se zmenil za ministrsko naredbo in se je strastno pečal s hipnozo. Bil je ves srečen, kadar je našel bolnika, ki ga je mogel uporabiti za medij. Kolikokrat sem ga svaril, da ne bo dobrega konca, toda mi me hotel poslušati. A sedaj ima! — Katastrofa je tu! — Prosim: ženi ne povejte, da je aretiran. To bi ubožico zelo vznemirilo . . .

— Ali je milostljiva doma?

— Seveda! V kuhinji je.

Milostljiva ravno v tem trenutku vstopi. V rokah drži kozarec, do polovice je napolnjen z vodo. Ko zagleda detektiva, osupne. Njegov pozdrav hladno sprejme in položi kozarec na nočno omarico.

— No? Zakaj ga ne daš bližje? — jo vpraša bolnik, potem se obrne proti Tuzarju in nadaljuje:

— Prvi slučaj, da dobim aspirin v vodi! — Do sedaj sem ga v hostiji dobival.

Berenyi seže po kozarcu — Tuzar se ozre na ženo in vidi, da smrtnobleda in tresoč se stoji pred posteljo. Rada bi iztrgala iz moževih rok kozarec in ko ga Bernyi dvigne k ustom, nehote seže po njem. Tuzar jo je prehitel:

— Gospod, ne dotaknite se ga! V tem kozarcu ni aspirina, marveč — hitromoreč strup!

— Kaj slišim?

— No, dosedaj sem molčal, da vas ne vznemirim. Dolgo sem razmišljal, kako bi vam sporočil, zakaj da sem prišel . . . Sedaj moram vse izpovedati . . . Ali veste, gospod, zakaj so dr. Deziderija Poppa aretirali?

Smrtna tišina. — Detektiv čaka z odgovorom. — Berenyjevo ženo je morala novica o zdravnikovi aretaciji zelo presenetiti, ker je zakričala:

— No? No? — Zakaj ne odgovorite?

Tuzar ne odtegne pogleda od žene, ki se vsa trese. — Mirno, z odmerjenim glasom poda odgovor, s katerim do smrti rani kačo:

— Deziderij Popp je z vednostjo vaše žene umoril Nikolaja Berenyi! . . .

— Ali je to bilo mogoče?

Bolnik se ozre na ženo, katera hoče nekaj povedati, a le nerazumljive besede momlja.

— Sedaj pa bi bili vi na vrsti, ako bi jaz ne prišel pravočasno. Dogovorila sta se, da tudi vas pošljeta iz tega sveta in se potem poročita . . .

— Ni res! Ni res! Ni res! — je kričala žena.

— Res je! Vsakdo ve o vajini notranji zvezi, le ta ubogi bolnik ne . . . Gospa, ne tajite! — Vaš ljubimec je na policiji vse priznal . . .

Stiskana žena se je začela smejati. — Zaupala je v zdravnika in ni hotela verjeti, kar je Tuzar povedal. — Detektiv je nastavljal past, a ona se ne da ujeti . . .

— Ljubi Gida, ne veruj mu! Ta človek je zmešan. — Ima fikšno idejo, da sva midva umorila tvojega brata!

Gida Berenyi neumno, vprašujoč gleda Tuzarja, ki pa mirno nadaljuje:

— Nista ga vidva umorila. Vidva sta le idejna povzročitelja zločina, izvršil pa ga je Elija Berger pod vplivom psihotične sugestije . . . Dr. Deziderij Popp ga je hipnotiziral . . . Sploh pa, ali morete tajiti, da ste v ta kozarec vlili namesto aspirina — dvajset gramov arsenika? . . .

— No? No? Odgovori, žena! — Sem s kozarcem! — Izprazni ga z enim požirkom, ako si v resnici aspirin dala v njega! . . . Tu imaš . . . Pij . . .

Nalezljivi katar v nožnici!

V zadoščenje sem slišal, da »Bissulin« na domeni stalno izvrstno učinkuje inalezljivi katar že dve leti ni nastopil s svojimi slabimi posledicami.

Živinozdravnik Dr. H. Berliner Tierärz. Wochenschrift 1915, Nr. 36.

»Bissulin« se dobi le na odredbo živinozdravnika.

H. TROMMSDORFF, CHEM. FABRIK, AACHEN.

Zastopnik: »Lykos«, Mr. K. Vouk, Zagreb, Jurjevska ul. 8.

Vsi ljudje veliki in majhni

govore o prodaji pri tvrdki **FRANC KOLERIC, Apače**

radi prezidave, ker dobo tamkaj po zelo nizkih cenah najboljše blago. 728

PLETENE JOPICE, sveterje, kapice i.t.d. dobite najboljše in najcenejše tam kjer jih delajo doma, in to je v **PLETARNI M. VEZJAK MARIBOR, VETRINSKA ULICA 17** 1247

CIRILOVA KNJIŽNICA

OBSEGA SEDAJ SLEDEČE ZVEZKE:

1. Dr. Karl Capuder: Naša država (razprodano).
2. Dr. Leopold Lénard: Jugoslovanski Piemont, Din 7.—
3. Dr. Leopold Lénard: Slovenska žena v dobi narodnega preporoda, Din 10.—
4. Moj stric in moj župnik, Din 4.—
5. G. J. Whyte Melville: Gladiatorji, I. del, Din 8.—
6. — II. del, Din 10.—
7. H. G. Wells: Zgodba o nevidnem človeku, Din 7.—
8. B. Orczy: Dušica, I. del, Din 16.—
9. — II. del, Din 25.—, III. del, Din 32.—
10. Arnold Bennett: Živ pokopan, Din 8.—
11. Illamo Camelli: Izpovedi socialista, Din 16.—
12. E. R. Burroughs: Džungla, I. del, Din 18.—
13. — II. del, Din 14.—
14. Elza Lešnik: »Šumi, šumi Drava...«, Din 5.—
15. Matija Ljubša: Slovenske gorice, (razprodano).
16. Erckmann—Chatrian: Zgodbe napoleonskega vojaka, Din 12.—
17. Antonio Fogazzaro: Mali svet naših očetov, Din 28.—
18. Anton Kosi: Iz otroških ust, Din 8.—
19. Dr. J. Jeraj: Kadar rože cveto, Din 8,50.
20. J. F. Cooper: Zadnji Mohikanec, Din 11.—
21. Pavel Keller: Dom. Broš. Din 22.—, vez. Din 35.—
22. Gabriel Majcen: Kratka zgodovina Maribora, Din 20.—

1867

TVRDKA FRANC KSAV. KRAJNC, nasl. **MARTIN GAJŠEK, MARIBOR**, Glavni trg št. 1, praznuje letos oktobra **60 LETNICO** svojega obstoja. Ona je najstarejša mariborska trgovina z manufakturnim blagom. — Tekom dolgih let si je tvrdka vedno prizadevala, da postreže cenjenim odjemalcem z najboljšim blagom in solidnimi cenami. Vsled tega in radi realnega poslovanja v vsakem oziru si je pridobila tvrdka naklonjenost in zaupanje vseh slojev mariborskega in daljnega okoliškega prebivalstva. V proslavo tega redkega jubileja se je tvrdka odločila, da postreže cenjenemu občinstvu letos pri vsem blagu z izvanredno nizkimi cenami. Ne zamudite torej ugodne prilike ter oglašajte se prav mnogoštevilno v trgovini: **FRANC KSAV. KRAJNC**, nasl. **MARTIN GAJŠEK, GLAVNI TRG ŠT. 1**

1927

MARTIN GAJŠEK, GLAVNI TRG ŠT. 1

Kaj je »Ljudska samopomoč«?

»Ljudska samopomoč« je podporno društvo za Slovenijo s sedežem v Mariboru, ki izplača po smrti člana zakonitim dedičem Din 1000.—, 2000.— do 4000.—, oziroma 10.000.— Din podpore. Za to podporo plača vsak član v slučaju smrti posameznika 25 para, ozir. 1—2—5 Din članarine. — Sprejmejo se do nadaljnjega vse zdrave osebe brez razlike stanu in starosti, torej tudi otroci. — Zahtevajte zastoj pravila in pristopno izjavo od

»Ljudske samopomoči« v Mariboru

Aleksandrova cesta 45. Aleksandrova cesta 45, 1194 Poverjeniki za vsak kraj dobrodošli!

Cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti in krojaške odpadke kupim in plačam najboljše.

A. Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 1025 Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Znižati Vam hočemo stroške za šolske potrebščine!

Največja skrb starišev, ki pošiljajo svoje otroke v šole, je posebno ta, da šolske potrebščine toliko stanejo. — Sklenili smo zato prodajati letos šolske potrebščine **kar najceneje kot jih ne dobite v nobeni drugi trgovini ali knjižarni**. Poleg tega pa smo vpeljali posebna potrdila za vplačane zneske, na katera bomo tekom meseca junija 1928 izplačali v gotovini 3%, od vplačanega zneska. Dijaštvu bomo na ta način omogočili da prejmejo za potrdilne izdatke nekaj gotovine. **Torej kupujte le vsi!**

v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5 ali v njeni podružnici Aleksandrova cesta šte. 6.

Tu dobite vse knjige za ljudsko in meščansko šolo, za gimnazijo, realko, učiteljska, trg. akademijo, dalje šolske potrebščine, vseh vrst zvezke, papir, črnica, rdečila, barve, peresa, peresnike, svinčnike, radirke, šestila, risala, ravnila, priložna ravnila, risalne deske, trikote itd. Kdor hoče kupiti najboljše in najceneje, pa da dobi še 3%, v gotovini povrnjenih, ta bo kupoval letos celo šolsko leto vse šolske potrebščine le

v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5 ali v njeni podružnici Aleksandrova cesta 6.

Svojo veliko izbrlo **damskih klobukov** priporoča ponajnižji cen! **Mary Smolnik** modistinja Celje, Palača Prve hrvatske štedionice. 1024

Bolani na pljučah!

Prihaja jesen, jako kritično vreme za bolane na pljučah. Ta letni čas prinese žalostne deževne in hladne dneve, kar je za na pljučah bolane jako opasno. Mora se pravočasno misliti na to, da se ta težka a vendar ozdravljiva bolezen premaga. Omaglica, tuberkuloza, kašelj, potenje, izbruhavanje krvi, naduha, katarji in slično, vse te bolezni se morejo ozdraviti. K temu Vam bo pomagala v Berlinu izšla knjiga:

„Novi način prehranjevanja“.

Autor te knjige, znamenit zdravnik, je na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj in študij izdal to knjigo. Izkušeni zdravniki soglašajo v odobravanju njegovih nazorov. Mnogim tisočim je na ta način rešeno življenje: Način je lahek ne da bi se motil poklic ter se kmalu iz početka lahko konstatira povečanje telesne teže. Ako reflektirate na dober svet ter se želite naučiti novega načina prehrane ne odlašajte predolgo ampak pišite takoj na spodnji naslov na kar bodele takoj brezplačno dobili knjigo.

GEORG FULNER, BERLIN Neukölln/Ingbahnstr. 24. Abt. 847 1302

DENAR NALOŽITE

najboljše in najvarnejše

pri **Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru**

Stolna ulica 6 r. z. z. o. z. Stolna ulica 6

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi na trimesečno odpoved **po 6%** **po 8%**

Kupujemo peške hruške in seme Lucerne in štajerske detelje po najvišjih cenah. „VRT“ Džamonja in drug. a. z. o. z. Maribor. 1179

Sukno za birmance, ženine in neveste se dobi najceneje pri

I. TRPINU, MARIBOR 17 GLAVNI TRG 17 1083

NA NOVO! NA NOVO!

Na novo otvorena trgovina pletenin **Ženko Hribar** Celje, Slomškov trg 1 (pri farni cerkvi)

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko tovarniško zalogo pletenih izdelkov, kot: **nogavice, rokavice, pleteno perilo, športne telovnike vseh vrst i. t. d. po dnevni konkurenčni ceni.**

POSTREŽBA PRVOVRSTNA!

NA DEBELO 1050 NA DROBNO

Za kvašenje pšenice uporabljajte suho sredstvo **PORZOL!**

Če uporabljate PORZOL točno po navodilu, dosežete enolično, hitro kaljivost ter zdravo, bogato žetev brez snetjavosti.

Za kvašenje rži, ječmena in ovs uporabljajte mokro sredstvo za kvašenje **HIGOSAN!**

PORZOL in HIGOSAN sta po francoskih, nizozemskih, danskih, avstrijskih, rumunskih, čeških in drugih javnih zavodih preizkušeni in priznani sredstva. Omenjeni sredstva sta preizkušeni tudi na ogledni in kontrolni postaji v Topčiderju. Izdelovanje in razpečevanje PORZOLA in HIGOSANA je odobreno po Ministrstvu poljedelstva in vode št. 31863/4.

Zahtevajte cenike in navodila od 1008

„KAŠTEL“ tvornice kemijskih in farmacevtskih izdelkov d.d., KARLOVAC